

První nález zákeřnice Keržněrovy *Coranus kerzhneri* (Hemiptera: Heteroptera: Reduviidae) ve Slezsku

First record of assassin bug *Coranus kerzhneri* (Hemiptera: Heteroptera: Reduviidae) in Silesia

Lukáš Puch¹ & Petr Kment²

¹Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, Katedra ekologie a životního prostředí, Šlechtitelů 27, CZ-779 00 Olomouc, Česká republika; e-mail: lukaspuch@seznam.cz; ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-9382-4493>

²Národní muzeum, Entomologické oddělení, Cirkusová 1790, CZ-193 00 Praha – Horní Počernice, Česká republika; e-mail: sigara@post.cz; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7026-5691>

Keywords: anthropogenic habitat, Czech Republic, species expansion

Keywords: antropogenní stanoviště, Česká republika, šíření druhu

ABSTRACT

Assassin bug *Coranus kerzhneri* was found in a former greywacke quarry in Litultovice in Opava region (GPS: 49°53'41"N, 17°42'55"E). This is the first discovery of this species in Silesia and the northernmost record of this species in the Czech Republic and also from the whole of Central Europe. The discovery represents first recent evidence of its distribution outside the Pannonian region and proves its occurrence in localities with anthropogenic influence.

ABSTRAKT

Zákeřnice Keržněrova (*Coranus kerzhneri*) byla nalezena v bývalém lomu na drobu u Litultovic na Opavsku (GPS: 49°53'41"N, 17°42'55"E). Jedná se o dosud první nález tohoto druhu ve Slezsku a jeho nejsevernější záznam z území České republiky a celé střední Evropy. Nález je prvním recentním dokladem jeho šíření mimo Panonskou oblast a dokládá jeho výskyt na lokalitách s antropogenním ovlivněním.

Povrchová těžba v České republice přispívá k navyšování krajinné heterogenity. Ačkoliv je pro původní ekosystémy devastující, těžební činností vznikají raně sukcesní biotopy, mezi nimi například plochy s nezapojenou vegetací, které jsou v dnešní krajině poměrně vzácné. Neméně vzácná je tudíž i fauna a flóra těchto biotopů. Těžební prostory spolu s dalšími postindustriálními stanovišti mají pro přežití těchto druhů zásadní význam, některé z nich se mimo tato místa téměř nevyskytují (KONVIČKA 2011).

Zákeřnice Keržněrova – *Coranus kerzhneri* P. V. Putshkov, 1982 je heliofilní, epigeický predátor obývající xerothermní stanoviště s řídkou vegetací (např. PUTSHKOV & MOULET 2009; CLAEREBOUET et al. 2023). V České republice byl tento druh dosud znám téměř výhradně z Panonské oblasti jižní Moravy (STEHLÍK & VAVŘÍNOVÁ 1997; BRYJA et al. 2002; MALENOVSKÝ et al. 2011; AOPK ČR 2025). Dosud nejsevernější záznam *C. kerzhneri* z území ČR pochází z Přerova, kde byl tento druh zapsán jednou v roce 1957 (STEHLÍK & VAVŘÍNOVÁ 1997). Podle STEHLÍKA & VAVŘÍNOVÉ (1997) zákeřnice Keržněrova osídluje na Moravě suché a otevřené biotopy v nížinách, téměř vždy na písčitém podkladu; méně často byl nalezen též na ruderalních plochách nebo v mírně zvlhčeném terénu. Determinace druhu je možná například podle prací PUTSHKOVA (1987), STRAUSSÉ & GÜNTHERA (2006) a PUTSHKOVA & MOULETA (2009).

Obr. 1: Zákeřnice Keržněrova, *Coranus kerzhneri* (samec), odchytená v kamenolomu v Litultovicích 19. VI. 2025. (a) habitus dorsálně, (b) apex štítku, (c) pygofor. Foto L. Puch.

Fig. 1: *Coranus kerzhneri* (male), specimen collected in the quarry at Litultovice 19.vi.2025. (a) dorsal habitus, (b) scutellar apex, (c) pygophore. Photo by L. Puch.

MATERIÁL

Litultovice (6172a; GPS: 49°53'41"N, 17°42'55"E); 335 m n. m., štěrková plocha s nezapojenou vegetací v prostoru bývalého lomu na drobu, 19. VI. 2025, 1 samec (Obr. 1), leg., det. et coll. L. Puch, revid. P. Kment; 29. VI. 2025, 3 ex., leg., det. et coll. L. Puch; Brno-Ostopovice (6865), 22. VIII. 1947, 1 samec, B. Dobšík lgt., P. Kment det., coll. B. Dobšík, Moravské zemské muzeum, Brno); Bzenec (7069b), vojenské cvičiště, 4. VI. 2016, 1 samice, lgt. I. Boščík, det. P. Kment, coll. I. Boščík (Frýdek-Místek); Tasovice (7162), pískovna, 15. X. 2011, 1 samice, lgt. J. Vávra J., det. P. Kment, coll. Muzeum Ostrava; Lednice (71-7266), 1. VI. 1975, 1 samice, lgt. et coll. Z. Jindra, det. P. Kment; Mikulov, PR Šibeničnick

(7265; 48°47'23"N, 16°37'49"E), skalní step na vápenci, 25. IX. 1999, 1 samice, lgt. M. Horsák, det. P. Kment, coll. Národní muzeum, Praha; Poštorná, Boří les (7267; 48°44'11"N, 16°52'10"E), menší odkaliště s fosfosádrou, řídký porost zblochance oddáleného (*Puccinellia distans*), 9. X. 2018, 1 samice, lgt. et det. P. Kment, coll. Národní muzeum, Praha; Poštorná, písky u Františkova rybníka (7267; 48°43'05"N, 16°52'00"E), stepní vegetace, na zemi mezi řídkou vegetací, 29. V. 1999, 1 larva 5. instaru (po třech dnech dochováno imago samice), lgt. P. Kment, M. Horsák & J. Nerudová, det. P. Kment, coll. Národní muzeum; 2. IX. 2000, 1 samice, lgt. et coll. V. Zeman (Přerov), det. P. Kment; 2. VI. 2003, 2 samci, leg. P. Kment; vše det. P. Kment, coll. Národní muzeum.

Obr. 2, 3: Štěrková plocha s nezapojenou vegetací, místo nálezu *Coranus kerzhneri*. Foto L. Puch.
Fig. 2, 3: Gravel patch with discontinuous vegetation cover, place of *Coranus kerzhneri* record. Photo by L. Puch.

Nález zákeřnice Keržněrovy z Litultovic představuje nejsevernější nález tohoto druhu v České republice a rovněž ve střední Evropě (AUKEMA et al. 2021; GBIF 2026). V sousedním Polsku tento druh nebyl dosud zjištěn (G. Gierlasiński, osobní sdělení). Nejsevernější nálezy tohoto druhu v severovýchodní Evropě pocházejí z jihovýchodní části Běloruska (OSTROVSKY & LUKASHUK 2022; OSTROVSKY 2024). Také v severozápadní Evropě dosahuje rozšíření této zákeřnice dále na sever, a to až do Belgie a Nizozemska (AUKEMA et al. 2021), kde však byl tento druh poprvé zjištěn teprve v posledním desetiletí (v Belgii poprvé nalezen v roce 2020, v Nizozemsku 2021) (AUKEMA et al. 2021; CLAEREBOUT et al. 2023). Tyto nové nálezy společně s nálezem z Litultovic dokládají recentní šíření tohoto teplomilného druhu směrem na sever.

Nálezy z kamenolomu u Litultovic, pískovny u Tasovic a odkaliště Poštorná-Boří les představují další doklady o výskytu tohoto druhu na lokalitách s antropogenním ovlivněním. Zajímavý je zejména poslední údaj z podmačeného okraje odkaliště s podkladem tvořeným fosfosádrou, kde byla z. Keržněrova nalezena v řídkém porostu *Puccinellia distans* spolu s početnou populací kriticky ohrožené hlavěnky slanomilné *Henestaris halophilus* (Burmeister, 1835) (Geocoridae). To se shoduje s pozorováními PUTSHKOVA (1987), který z. Keržněrovu rovněž uvádí z vlhkých míst slanisek ve stepní zóně Ukrajiny, kde loví dospělce a larvy *Henestaris halophilus*.

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme Grzegorzovi Gierlasińskému (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań) za aktuální informace ohledně absence zákeřnice Keržněrovy v Polsku. Zpracování materiálu a sepsání publikace bylo finančně podpořeno též Ministerstvem kultury prostřednictvím Národního muzea (DKRVO 2024–2028/5.1.c).

LITERATURA

- AOPK ČR (2025): *Nálezová databáze ochrany přírody*. <https://portal23.nature.cz/nd/>. (assessed 19. XI. 2025)
- AUKEMA B., BELGERS D., KALKMAN V., LOMMEN G., RENDEN M., SOEPENBERG H. & SPEELMAN M. (2021): Nieuwe en interessante Nederlandse wantsen XI (Hemiptera: Heteroptera). *Nederlandse Faunistische Mededelingen*, 57: 29–50.
- BRYJA J., KMENT P. & HRADIL K. (2002): Ploštice (Heteroptera) rokytenských slepenců. (True bugs (Heteroptera) at congl-

merates in the valley of Rokytná river). *Přírodovědný Sborník Západo-moravského Muzea v Třebíči*, 40: 33–60.

CLAEREBOUT S., BRAECKMAN A., DEKONINCK W., JACOBS J. & MOULET P. (2023): Nouvelles observations de *Coranus kerzhneri* P. Putshkov, 1982, en Belgique (Hemiptera: Heteroptera: Reduviidae). *Bulletin de la Société Royale Belge d'Entomologie*, 159: 158–165.

GBIF (2026): *Coranus kerzhneri* P. Putshkov, 1982. <https://www.gbif.org/species/4486942> (accessed 5. II. 2026.)

KONVIČKA M. (2011): Postindustriální stanoviště z pohledu ekologické vědy a ochrany přírody. In: TROPEK R. & ŘEHOUNEK J. (eds): *Bezobratlí postindustriálních stanovišť: význam, ochrana a management*. České Budějovice: Calla, 9–17.

MALENOVSKÝ I., BAŇAŘ P. & KMENT P. (2011): A contribution to the faunistics of Hemiptera (Cicadomorpha, Fulgoromorpha, Heteroptera, and Psylloidea) associated with dry grassland sites in southern Moravia (Czech Republic). *Acta Musei Moraviae, Scientiae Biologicae*, 96 (1): 41–187.

OSTROVSKY A.M. (2024): Nazemnye poluzhestkokrylye (Hemiptera: Heteroptera) yugo-vostoka Belarusi. (Terrestrial true bugs (Hemiptera: Heteroptera) of the South-Eastern regions of Belarus). *Euroasian Entomological Journal*, 23(2): 114–115.

OSTROVSKY A.M. & LUKASHUK A.O. (2022): Novye nakhodki nastoyashchikh poluzhestkokrylykh (Hemiptera: Heteroptera) s yuga Belarusi. (New findings of true bugs (Hemiptera: Heteroptera) from the south Belarus). *Vestnik Baranovichskogo Gossudarstvennogo Universiteta, Seriya: Biologicheskie Nauki. Selskokhozyaystvennyye Nauki*, 11: 48–60.

PUTSHKOV P.V. (1987): *Poluzhestkokrylye. Khishchnicy*. [True bugs. Reduviidae]. Fauna Ukrainy. Vol. 21 (5). Naukova Dumka, Kiiv, 247 pp.

PUTSHKOV P.V. & MOULET P. (2009): *Hémiptères Reduviidae d'Europe Occidentale Méditerranéens. Faune de France 92*. Paris: Fédération Française des Sociétés de Sciences Naturelles, 668 pp.

STEHLÍK J.L. & VAVŘÍNOVÁ I. (1997): Results of investigations of the Hemiptera in Moravia made by the Moravian Museum (Reduviidae, Phymatidae, Nabidae: Prostemmaeinae). *Acta Musei Moraviae, Scientiae Naturales*, 81: 205–229.

STRAUSS G. & GÜNTHER H. (2006): Bestimmungsmerkmale der *Coranus*-Arten (Heteroptera, Reduviidae) Europas und der Kanarischen Inseln mit einem Neunachweis für Deutschland. In RABITSCH W. (ed.): *Hug the bug – For love of true bugs*. Festschrift zum 70. Geburtstag von Ernst Heiss. *Denisia*, 19: 1–1184.